

סדר יום מס. 321
מישיבת ועדת העבודה של הכנסת, שהתקיימה ביום ה',
(כ"ו בסיוון תשל"ו (27.5.76), בשעה 10.00 בתל-אביב

נ כ ח ר:

חברי הועדה:

- ס. ארבל-אלמוזלינו - יו"ר
- פ. ורסמן
- ה. זיידל
- א. הרליץ

מוזמנים:

- ד"ר ע. קליה - משרד הבריאות
- ר. כהנא - משרד העבודה
- פר. כפאלאוי - משרד העבודה
- פ. שקד - נציבות שירות המדינה

רשמה:

פ. קוטלר

סדר היום:

1. חוק לתיקון פקודת הפיצויים לעובדים
תשי"ג - 1972, תקנות בדבר שינוי
סכמי הפיצויים.
2. חוק עבודת נשים (תיקון מס' 5)
תשל"ו-1976.

1795.

(14.6.76 ב"מ. לב) 1795

היו"ר ש. ארבל-אלפוזלינו:

אני פותחת את הישיבה.
אשר לסעיף הראשון בסדר היום,
נתקבל פכתב מלשכת היועץ המשפטי של משרד העבודה אליו היתה מצורפת
שיוטת תקנות בסעיף זה. התקנות תשורנה את סכומי הפיצויים הפגיעים
לפי פקודת הפיצויים לעובדים, וזה בהתאם לשכר הממוצע כמשמעותו בחוק
הביטוח הלאומי. (קוראת את הפכתב). את התקנות קיבלנו ב-17 במאי.

פר כפלאווי:

מדובר בפקודה מזמן המנדט
שתוקנה מעמיים, ב-1948 וב-1952.
בתיקון של שנת 1952 בסעיף 2 נאמר: שר העבודה רשאי, באישור ועדת העבודה
של הכנסת, לשנות בתקנות כל סכום שבתוספת הראשון לפקודה, בשיים לב לתנודות
בשכר העבודה. ב-1954 נתקבל חוק הביטוח הלאומי, ובסעיף 23 לחוק
נתקבלה הוראת מעבר שאמרה שההוראות של הפקודה יחולו על אלה שנפגעו
בתאונות עבודה לפני שנתקבל חוק הביטוח הלאומי ולפני שנכנס לתוקפו.
כך שפירי פעם אנחנו באים לוועדת העבודה בתקנות שמסדירות את הסכומים
של התוספת הראשונה. כפי שאתם רואים, מדובר בארבעה סכומים. אלה תוצאות
של חישובים שנעשו במוסד לביטוח לאומי.

היו"ר ש. ארבל-אלפוזלינו:

בכל פעם שבביאים לנו לאישור פחודש
את התקנות לצורך עידכון לשכר
הממוצע בפסק, אנחנו חוזרים ופבקשים, פעם אחת לגמור את כל העניין
ולצרף את אותם העובדים - כמה הם בכלל? - לפסגרת הרגילה של חוק נפגעי
עבודה שבפסגרת הביטוח הלאומי. בזמנו היתה התנגדות של המוסד. ההסבר
להם לא הניח כל כך את הדעת. סברנו שהגיעה השעה לחסל את כל העניין.
חבל גם על זמנם של העובדים שמסקיעים בכך עבודה שכנית רבה. לפני שנת
הבטיחו לנו שהדבר ייבדק פתוך גישה חיובית. היינו רוצים לשמוע פכם,
האם זה נבדק, האם ניקיתם לתקן את החוק כדי לחסל את התופעה הזאת, ומה
היו התוצאות של הבדיקה, בפידה שנעשתה.

פר כפלאווי:

בפסגרת הביטוח הלאומי נעשה סקר
על מוסדות שהיו קיימים עוד בזמן
המנדט, כמו "שפון", "תנובה" ועוד. פתוך התשובות שנתקבלו התברר שמדובר
בעשרה אנשים כאלה, שיש להם זיקה לפקודה הזאת, שהם עדיין קשורים עם
הפעביר. לפי הפקודה הקיימת אפשר לגמור את העניין של הפיצויים על ידי
הסכם ותשלום חד-פעמי והוון, ואז האדם מוצא פתחולת הפקודה. הסכמים
כאלה נעשו ונרשמו במשרד העבודה, אבל יש שארית פלישה של אנשים שרוצים
לקבל את הקיצבה שלהם כפי שהיא. אינני יודע אם התשובות שנתקבלו מפצות
את כל העניין, אבל אלה התשובות שנתקבלו.

משרד העבודה הציע תיקון נוסף לפקודה
שפצמיד את הסכומים האלה לשכר הממוצע בפסק שבביא עידכון אוטומטי לסכומים
שבתוספת ראשונה, עם הסמכת השר למרסם ברשומות, עם עיגול של סכומים
פסויים. הדבר נידון בוועדת שרים לענייני חקיקה ושם היתה דעה שאין
לטפל בפקודה הזאת שוב ושוב, כיוון שבוטלה בשנת 1954, והתיקון האחרון
היה ב-1952 ואין מקום לתיקון נוסף. על כן, כדי שאנשים אלה הנזקקים
לתשלומים אלה לא יפגעו, פירי פעם אנחנו מבקשים עידכון הסכומים.

היו"ר ש. ארבל-אלפוזלינו:

אני מציעה שנאשר את התקנות, אבל
אנחנו מונים שוב למשרד העבודה ולמוסד
לביטוח לאומי שיעשו כפיטב יכולתם כדי לשים קץ לבעיה הזאת, ולהביא
לכך שהעידכון ייעשה באופן אוטומטי. סביר להעביר זאת לביטוח הלאומי,
ואם זה לא ניתן, צריך שלפחות העידכון ייקבע כך שלא יצטרכו ל חזור
בכל פעם לתחשיבים ופורפולות כאלה. אני מבקשת להביא זאת לידיעת שר
העבודה.

החלט לשכר חוק לתיקון פקודת הפיצויים תשי"ג-1952
תקנות בדבר שינוי סכומי הפיצויים

חוק עבודת נשים (תיקון מס' 5) תשל"ו-1976:

היו"ר ש. ארבל-אלפוזזלינו:

מדובר בהצעת חוק פרטית שאני הגשתי, ואשר חוזרת לוועדה להכנה

לקריאה שניה ושלישית.

פ. שקד:

האם הכוונה לכך שאי-אפשר יהיה לנכות מהחופשה?

היו"ר ש. ארבל-אלפוזזלינו:

וודאי שלא, לא משכר ולא מחפשה.

פ. שקד:

היום פנכים זאת מהחופשה.

היו"ר ש. ארבל-אלפוזזלינו:

מדוע צריך היה להגיש הצעת חוק זאת?

תחנות האם והילד מתוחות עד ארבע אחרי הצהריים. כל הנסיונות לפתוח את התחנות לאחר שעה זו, לא הצליחו. איך הגענו ל-40 שעות? - ד"ר קליר עזרה לנו בחישובים לפני מספר הפעמים שחייבת אשה בהריון להכדיק אצל רופא ולפי מספר הבדיקות שעליה לעשות. הנחתה אותנו המגפה שאנחנו צריכים לבנוע ניצול לרעה, ולכן באו ההגבלות הללו.

פ. ורשמן:

אני מתאר לי שהכוונה לאלה שעובדות יום שלם, לגבי מה שכתוב ב-(א).

כלומר, אשה שעובדת 4.5 שעות ליום וגופרת את העבודה ב-11.30, יכולה לצאת ל-40 שעות לצורך זה. אני מציע שנכתוב בכרזות שמדובר באשה שעובדת יום שלם, ובתוך זה לפני הצהריים.

את הסעיף השני אני לא מבין. אם היא עובדת ב-8 עד 10 בבוקר, למה לתת לה זאת? אם הנימוק הוא לאפשר לה להגיע לתחנה, אין הצדקה לעשות זאת לגבי אשה שעובדת שעתיים ביום, ואז נותנים לה 20 שעות. מדוע היא לא יכולה להגיע לתחנה שלא בשעות העבודה? פי שעובד יום שלם - אני מבין; פי שעובדת חצי יום - אני מבין בקושי. אם יש להבטיח שתגיע לתחנה - ניתן לכולם.

ה. זיידל:

צריך לתבוע פתיחת התחנות גם אחרי הצהריים. שאלתי נוגעת לשמירת הריון. מה דנים על חוק עבודת נשים ועל ניכוי משכר עבודה. בחוק אחר דנים בדמי מחלה הפתבססים על תקנות פבטחים, נאטר במפורש שהחוק הזה לא יחול על שמירת הריון. זו הצעת משרד העבודה. יוצא מצב פוזר. לא פעם התווכחנו באיזו מידה התעווחת הרפואיות הן אמיתיות, אבל אין ספק ששמירת הריון לפני שקודת רופא אינה מאפשרת לאשה לעבוד. מה יהיה הדין לגבי שמירת הריון, לפרות שהוצאנו זאת מהחוק - בזכות היושב-ראש - אולי נמצא פתרון בהזדמנות זו לנושא שמירת הריון.

היו"ר ש. ארבל-אלפוזזלינו:

מה אומר החוק על שמירת הריון?

מר כפאלאווי:

היא רשאית להיעדר. זו חופשת מחלה.

פ. שקד:

אולי בקרנות זה אחרת. אצלנו זה כך. אצלנו שמירת הריון נזקפת לחופשת מחלה. לפני הפצב החוקי היום יש שעה ביום שהאם רשאית להיעדר לצורך הנקה לאור העובדה שהיום למעשה נשים רבות אינן פניקות, נוצר מצב שהן פביאות איסור פיקטיבי פרופא, ובמקומות רבים גם את זה לא דורשים, והזכות הזאת ניתנת אוטופטית. יכול להיות שיש מקום לגפור עם הנושא הזה. יכול להיות שיש חשיבות שבתקופה הראשונה תינתן לה זכות לשעה אחת לחזור מוקדם יותר הכיתה כדי להיות עם התינוק. אולי בהזדמנות זו נבקש להגיש תיקון נוסף לחוק שיתקן גם זאת, כך נוהגים למעשה.

היו"ר ש. ארבלי-אלפוזלינו:

נותני העבודה לא התנגדו לכך.
במילא נוהגים כך.

פ. שקד:

כל אם מקבלת היום שעת הנקה בפשך
שעה. איפה מסתבך העניין? אם לשני
ילדים עובדת שעה פחות במוסדות ההסתדרות. אם לשני ילדים שאחד מהם הוא
פחות מבן שנה, יוצא שעובדת שעתיים פחות, עובדת שש שעות במועל. מצב
זה מעורר התפרפרות גדולה מאד וגם בגלל זה נפנעים פלהעסיק נשים. לאחר
פכן יש עניין של שעותעבודה מקוצרות.

היו"ר ש. ארבלי-אלפוזלינו:

זה לא צריך להיות כך. אם היא עובדת
שש שעות - אתם נתתם לה.
אם נולד ילד שלישי ויש לה שני ילדים לפטה מגיל 12, היא עובדת שבע שעות,
ובתקופה הראשונה לאחר הלידה היא עובדת שש שעות.

פ. שקד:

לפי ההסכם הקיים היא עובדת שש
שעות כבר מהילד השני. יש כאלה
שעובדות שעות עבודה מקוצרות, כמו שלפוניסטיות בשירות המדינה, והן
מקבלות עוד שעה.

ר. כהנא:

איננו באים לגרוע כאן מהטבות
לפי הסכמים.

פ. שקד:

לפי החוק, גם אשה שעובדת שלוש
שעות, מגיעה לה שעת הנקה. זה
יוצר אפירה רעה מאד במקום העבודה. נשאלת השאלה אם להשאיר זאת
בפתקונת האוטומטית של כל אם, ולא חשוב מה שעות עבודתה ולא חשוב איזה
קיצורים יש לה, והיא תקבל שעה; או לבדוק את הנושא שוב. נדמה לי שצריך
לבדוק שוב את הנושא הזה ולתת את הדעת שיש סוגים שונים של זכויות.

היו"ר ש. ארבלי-אלפוזלינו:

איננו באים לגרוע מהזכות. אפשר
רק לשחרר עניין הצורך באישורים
רפואיים.

פ. שקד:

אם אופרים שכל אשה לאחר לידה תקבל
שעה, זו כבר הרחבת זכות פהותית.
אני שוקלת לבדוק זאת שוב. אם מרחיבים את הזכות הפהותית, עליה עתי יש
מקום לבדוק זאת ולקבוע באיזה גבולות. האם מוצדק לתת זכות זו לאשה
שעובדת 8 עד 11 או לאשה שעובדת יום עבודה מקוצר כי היא אם לשנים.
היום בשירות המדינה הפצב הוא, שאשה שנעדרת לרגל ביקורים במרפאה,
אפנים מותר לה להיעדר, אבל פנכים זאת פהחופשה השנתית. יתכן שאפשר
לזקוף זאת ליפני פחלה, אם כי אינני בטוחה. אם אינני יכולה לזקוף זאת
ליפני פחלה, נשאלת השאלה לפה. מה התבדל בין זה לבין הפלה או שפירת
הרינון?

היו"ר ש. ארבלי-אלפוזלינו:

על פי ההוראות שנקבעו על ידי משרד
הבריאות לשפירת הבריאות של האם
והילד, חייבת האם בבדיקות ופיקוח בתקופת הרינון. היא אינה יכולה
לעשות זאת כי היא עובדת עד שעה ארבע אחרי-הצהרים. כאשר מדובר על שפירת
הרינון, זו אשה חולה, בעוד שהפיקוח הראשון הוא חובה ופדובר באשה בריאה
שחייבת בבדיקות.

ד"ר ע. קליר:

מדוע החלטנו על 20 שעות כאשר
אשה עובדת רק חצי יום? נשאלת
השאלה, כמה מורכב פיקוח בתקופת הרינון. יש אהותשעובדת בשעות שהתחנה
פתוחה. הבדיקה כוללת בדיקה על ידי רופא ובדיקות פעבדתיות.
האחות נמצאת בפשך כל שעות התחנה, לעומת ה רופא שנמצא רק בשעות הבוקר.
אצל רופא מבקרת אשה בהרינון שלוש מפעים, לומר, שלושה בקרים כפול ארבע
שעות. יש כמה בדיקות שגרתיות בפעבדה שהיא חייבת לעבור. גם זה נעשה

בשעות הבוקר. אם היא עובדת ארבע שעות בבוקר, לא משנה לה אם התרפאה
פתוחה עד ארבע אחר הצהריים. נוסף לכך, לא בכל מקום עבודה עובדים עד
ארבע. התרפאה פתוחה לפי מספר הנשים הרשומות בה, ובישובים קטנים
היא פתוחה פחות שעות.

פ. שקד: הפיקוח הרפואי הוא רק בתחנות?

ד"ר ע. קליר: או מקום שהתחנה מפנה.

פ. שקד: הניסוח אינו ברור כנקודת זר. אני יודעת שנשים בהריון הולכות גם
לקופת חולים וגם לרופאים פרטיים. לא די ברור שזה לא חל על זה. זה
מנוסח אוטופטית בצורת זכות, והשאלה אם אפשר לדרוש אישור רפואי על
כך או לא.

ר. כהנא: את הטכניקה נקבע בתקנות.

מר כפלאווי: אשאל את משרד המשפטים אם הכוונה
רק לבדיקות. גלא לפיקוח.

פ. ורסמן: הנימוקים של ד"ר קליר, שבישובים קטנים
התרפאה עובדת עד הצהריים, חלים על
כל הנשים. אם כך, גם פי שעובדת שעתיים זקוקה לאותן 40 שעות.

ד"ר ע. קליר: ברוב המקרים היא יכולה לגשת, ואם
במקרים מסוימים התחנה אינה פועלת,

יש אפשרות ללכת למקום אחר.

הי"ר ש. ארבל-אלפוזלינו: אני מציעה לפחוק את האבחנה הזאת.
היא מבוזזת אותן שעות בתחנה ובבדיקה.

פ. ורסמן: לו באפר שמי שעובד יום שלם מקבל 40 שעות
ופי שעובדת חצי יום מקבלת 20 שעות,
זה מוצדק. אבל יוצא שמי שעובדת בשעה פחות, מקבלת 20 שעות, ובכך אין
הגיון.

ד"ר ע. קליר: חשבנו על ציבור גדול מאד של נשים
שהן פורות וגוננות שאחרי שעות העבודה
שלהם יכולות לגשת לתחנה ולקבל פיקוח, דבר שאינה יכולה לעשות כאשר
היא מוזמנת לרושא או לבדיקות מעבדתיות מסוימות.

פ. ורסמן: או שאופרים שאשה שעובדת מ-8 עד 3
ואין לה אפשרות לגשת למרפאה מקבלת
40 שעות, או שאופרים שאשה בהריון תקבל 40 שעות ולא חשוב כמה היא
עובדת.

ר. כהנא: מורה שעובדת שעתיים כיום, יתנו לה
40 שעות. מה ישאר לה?

פ. ורסמן: פי שעובדת שעתיים - לא פגיע לה כלום.
ענין ההריון הוא הקובע, וזה שווה
לכל אחת. אפשרות להגיע לתחנה צריכה להיות לכל אשה עובדת עד הצהריים.

פ. שקד: מה בקשר לנשים שעובדות שלושה ימים
בשבוע. מה קורה עם נשים שעובדות

יום עבודה מקוצל?

הי"ר ש. ארבל-אלפוזלינו: את מסכימה שכולם יקבלו 40 שעות?

פ. שקד:

כ.ן.

מ. ורטמן:

אני מציע שנקבע שאשה שעובדת: מחצית
היום תקבל 20 שעות, כלומר פי שעות
עד 12 שעות. אשה שעובדת יום שלם - 40 שעות, פפוצל או לא פפוצל.
בקשר לשלושה ימים בשבוע, נכתוב עד מחצית היום אבל לא יותר משלושה
ימים בשבוע - תקבל 20 שעות.

מר כמלאווי:

ב-2 (ב) נוסיה לא רק 4 שעות אלא גם
עבודה חלקית.

מ. ורטמן:

עד מחצית היום. בחברת החשמל זה עד 11.

היו"ר ש. ארבלי-אלפוזלינו:

אשה שעובדת יום עבודה מלא, רשאית להיעדר
40 שעות; עבודה חלקית - לא נגדיר.

פ. שקד:

כל אחת שעובדת שש שעות, אני אגיד שהיא
עובדת עבודה חלקית.

ר. כהנא:

אני מציעה לא לגעת בפסיקה א' של עובדת
מלאה כי יתכן שהיא עובדת שלושת רבעי
יום. אם נכתוב בסעיף ב' מה זה עובדת חלקית - כל מה שמעל זה, 40 שעות.
נוסיה ל-ב' לגבי אשה עובדת עד ארבע שעות ביום לפני הצהריים, או שלושה
ימים בשבוע - 20 שעות.

ד"ר ע. קליר:

אם היא עובדת שלושה ימים בשבוע ויש
אפשרות שהתחנה פתוחה - אינני רואה כל

צורך בכך.

מ. שקד:

אמנם המטרה היא לאפשר לנשים לעבוד
בדיקות, אבל מטבע הדברים זה הופך לזכות
סוציאלית. אם אתה מסתכל על כך מאספקט של בדיקות, צריך לתת אפשרות
שנוגעת רק לענין זה; אם מסתכלים על זה כעל זכות סוציאלית - אם יש
תחנה שפתוחה אחר הצהריים, היא צריכה להיות מקופחת? היא צריכה לבזבז
את שעות אחר הצהריים. צריך לקבוע דבר אחיד וכללי ופשוט.

מ. ורטמן:

פחר זה יהפך להטבה כללית של 40 שעות.
האשה לא תלך לתחנה, ותקבל 40 שעות.

סעיף (4) קבע שהאשה חייבת לגשת לתחנה. קיבלה שעה ולא היתה בתחנה -
זה יורד משכרה.

ר. כהנא:

בפירוש. כדי שלא תהיה בעיה של פי שעות
עבודה חלקית, נוסיה פיסקה בתסעיפים
דלעיל לא יחולו על אלה שעובדים עד שלושה-ארבעה ימים בשבוע.

פ. ורטמן:

בסעיף (4) אני מציע שייאמר "בימים שהיא
אינה עובדת". אם התחנה פתוחה בימים
שהיא אינה עובדת - זה לא יחול עליה. או שעות שאינה עובדת.

ד"ר ע. קליר:

גם אם המרפאה פתוחה ב-4 עד 6 אחה"צ
היא צריכה לעשות בדיקות בשעות שלפני
הצהריים. המעבדה אף פעם לא פועלת אחר הצהריים, וספק אם החופאים
עובדים אחר הצהריים.

היו"ר ש. ארבלי-אלפוזלינו:

הייתי מציעה לחזור ל-40 שעות, ובזה
לגמור. את סעיף (4) למחוק.

אני מציעה שניתן לכולן 40 שעות, במסגרת תקנות נגידי ששה העבודה תהיה רשאי לקבוע מספר שעות אחר.

מ. ורטמן: זה לא יעמוד במספוט.

ד"ר ע. קליר: אולי נקבע 20 שעות כמינימום לכולם. בכל מקרה. נוסיף שבמקרה שהאשה עובדת שמונה שעות ביום ובכל יום, יתנו לה עוד 20 שעות.

מ. ורטמן: אני מציע שלכל אשה יש זכות ל-20 שעות. אשה שעובדת יום שלם או מעבר לפחצית היום או מסרה פלאה, תהיה זכאית ל-40 שעות בהריון. סעיף (4) דרוש להתראה.

ר. כהנא: פי שעובדת מעל חצי יום והתחנה אינה פתוחה אחרי 4, תהיה זכאית ל-40 שעות.

מ. שקד: יוצא שמי שעובדת בפיצול, לא תקבל פי עובדת בתנאים הנוחים ביותר - תקבל יכבידו על מי שעובדת בפיצול.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: אם היא עובדת במשרה פלאה, רצוף או מפוצל, היא תקבל 40 שעות.

מר כפלאווי: אני מציע שנפשוט את החוק ונעביר את הפרובלמטיקה לתקנות. נכתוב 20 שעות לכולן והשר יכול לקבוע על ידי תקנות באישור ועדת העבודה את הפרטים.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: הזכות העיקרית לפי שעובדת יום פלא לקבל 40 שעות, תהיה פה.

מ. שקד: אני מציעה לקבוע הוראה כללית, שאשה ששעות עבודתה אינן מאפשרות לה להגיע לתחנה בשעה שהתחנה פתוחה באופן שיקבע השר בתקנות, תקבל 40 שעות.

מר כפלאווי: אפשר לקבוע בחוק גם 40 שעות. אשה זכאית לארבעים שעות והשר יקבע את אלה שהחוק הזה לא חל עליהן או תקופות קצרות יותר. כלומר, סוגים.

מ. ורטמן: אני מציע 20 שעות לכולן. יום עבודה פלא, למעלה מפחצית היות, יקבלו 40 שעות. סעיף (4) לא יכול לגבי עובדת שהתחנה באזור מגוריה (רק לגבי 40 שעות)... אחרי שעה 16.00 שאינן בשעות העבודה שלה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: בכתוב "רצוף או מפוצל".

מ. שקד: נדבר על פשרה ולא על ימים.

מ. ורטמן: עובדת פשרה פלאה או מעל פחצית היום, רצוף או מפוצל. 20 שעות חל על כולן. לגבי ה-40 שעות, מי שעובדת פשרה פלאה, עליה אין ויכוח. פי שעובדת שש שעות ביום, צריך להבטיח שמעל פחצית המישרה מקבלת גם היא. לאחר מכן להבטיח שמי שעובדת חצי שבוע לא תיכלל בקטיגוריה הזאת.

החלט לקבל את העקרון הנ"ל

אני מציעה שתבדקו את ענין שעת
ההנקה.

היו"ר ש. ארבל-אלפוזלינו:

אם היא תניק את שלושת החדשים בהם
היא בחמשת לידה, נהיה מרוצים.
אם היא כבר עובדת שבע שעות, אני חושבת שזה צריך להיות חופף.

ד"ר ע. קליר:

אפשר להציע תנאי סוציאלי לאשה
שילדק, שעד שנה תעבוד שבע שעות.
זו תהיה האמת. ההסתרות אחרי שעות הנקה, זה "בלוף". זה נוגע להסכם
קיבוצי.

פ. ורשמן:

אם היא עובדת שש שעות, היום היא
מקבלת שעה אחת. לא נכתוב שבע

ר. כהנא:

שעות, כי זה יגרע מזכויות קיימות.

צריך לחשוב על הבעיה.

היו"ר ש. ארבל-אלפוזלינו:

- הישיבה נסתיימה בשעה 12.00 -